

Питання 11. Перші університети Франції. Паризький університет.

Паризький університет виник одночасно з Болонським, але мав свої особливості. Формувався він на основі церковних шкіл міста, які існували ще наприкінці XI ст., домінуючою серед них була школа кафедрального собору Нотр-Дам та приватних шкіл, створених окремими вчителями. Вони розпочинаючи з 1150 р., отримувати ліцензію на право навчання у канцлера Нотр-Дамського собору. Школа Нотр-Дамського собору спеціалізувалася на вивченні теології, у другій половині XII ст. її очолювали відомі вчені, серед яких були Петро Ломбардський, Петро Коместор і Петро Хантер. Власне вони склали навчальні посібники з основ теологічних знань. Приватні школи надавали більш різнобічні знання, зокрема там читали курси діалектики, граматики, права, знання з галузі медицини.

У розв'язання проблеми створення університетів, зокрема паризького, втрутилася світська влада – французький король і церковна – папи. Понтифіки у 1215 і 1231 рр. надали університету статuti, сподіваючись у майбутньому зберегти за ним наглядові права над навчанням студентів, створити новий інститут, який би в майбутньому захищав і пропагував ортодоксальну віру Христову, громадське суспільство від ересі. Отці церкви, заборонивши цивільне право в Парижі за богохульний його зміст, добилися включення до складу університету теологічних школи різних орденів (1220 р.), не звертаючи уваги на різницю між жебручими монахами і світськими магістрами (1250–1256 рр.). У результаті дебатів між ними і завершилося формування Паризького університету, його структур, які проіснували до кінця Середніх віків (створення чотирьох націй, 1240 р.; інституту ректорів, які обиралися із магістрів мистецтв (1240 р.); вищих факультетів із своїми статутами (1260 р.) тощо.

Паризький університет – університет магістрів, тобто федерація шкіл, в яких магістри мали особисту владу над своїми учнями в межах окремої школи, за допомогою рад і виборних посадових осіб, з колективним керівництвом усіма студентами, які дотримуються загальних правил, складанням іспитів.

За середньовіччя університети виникали спонтанно або організовано (рішення цивільної або церковної влади). Перший варіант передбачав наявність групи студентів і магістрів, які залишили свій рідний університет у результаті якогось конфлікту з місцевою владою. Як правило, вони переселялися до іншого міста, де виникав новий університет. Правда, інколи, коли конфлікт вичерпувався, студенти й магістри поверталися до свого колишнього університету. Але, якщо у тому місті, де з'явився новий університет, створювалися належні умови, університет залишався там. Так трапилося між 1209 і 1214 р. у випадку з Кембріджським університетом, коли студенти і частина магістрів, протестуючи проти покарання студентів Оксфордського університету владою виокремилася із нього. Так трапилося і в стінах Паризького університету у 1229–1231 рр., коли королівськими сержантами було вбито кількох його студентів. Тоді частина студентів і

магістрів перебралися в Орлеан і Анже, де й заснували школи. У 1222 р. виник конфлікт між болонською комуною та імператором, що завершився "ізходом" студентів Болонського університету до м. Падуї, де було створено новий університет.